

diktatury SED – snad proto že byla národně „jejich“ a názorově jim vlastně v mnoha ohledech blízká. Jinak ale popisované, v jádru rigidní společnosti vykazovaly poměrně vysokou míru resistance proti – dobře míněné, ale jaksi proti jejich vůli nabízené – externí modernizaci prostřednictvím vzdělání. Snad proto může tato kniha posloužit i jako aktuální podnět k přemýšlení a bádání o postkomunistické situaci v zemích osvobodivších se z ruského impéria.

Jiří Pešek

Brian J. Daugherity, Charles C. Bolton, eds., **With All Deliberate Speed: Implementing Brown v. Board of Education**. Fayetteville: The University of Arkansas Press, 2008, 339 s. ISBN 978-1-55728-869-1

Více než pětadesát let od přelomového rozhodnutí amerického Nejvyššího soudu v případě *Brown v. Board of Education* představuje otázka integrace a desegregace v oblasti amerického veřejného školství palčivý problém. Politici a odborníci v oblasti sociálních věd se snaží hledat řešení nejen na úrovni místních samospráv, ale i na úrovni nejvyšších pater americké federální vlády. V posledních letech je totiž možné sledovat negativní vývoj, co se týče míry kontaktu příslušníků jednotlivých rasových a etnických skupin, v průběhu vzdělávacího procesu na amerických veřejných školách. Ve skutečnosti opravdu přibývá škol, které většinou nebo přímo výlučně navštěvují příslušníci těchto menšin a úměrně tomu přibývá i počet škol, kde většinu žáků tvoří bílí Američané.

V souvislosti s padesátiletým výročím rozhodnutí v případě *Brown v. Board of Education* se problematice desegregace a integrace v oblasti amerického veřejného školství dostalo nové pozornosti ze strany médií i sociálních vědců a historiků. Diskuse a nedávno vydané studie, monografie a sborníky se vzácně shodují na tom, že *Brown V. Board of Education* bylo přelomovým rozhodnutím, které odstartovalo další procesy, které v šedesátých letech vyústily v celonárodní hnutí za práva Afro-Američanů. Shodují se ale také v tom, že uvádění rozhodnutí v praxi bylo zoufale pomalé, neefektivní a minimálně do začátku šedesátých let, zejména v oblastech amerického Jihu, bylo rozhodnutí státními vládami všemožně bojkotováno a obcházeno.

Mnoho autorů však jedním dechem dodává, že výsledky, které rozhodnutí v případě *Brown v. Board of Education* přineslo, je možné, s odstupem půlstoletí, hodnotit jako diskutabilní ve smyslu procesu jeho naplňování. Nucená desegregace škol zažila svůj vrchol na začátku sedmdesátých let 20. století, ale už jejich koncem se vůle federální vlády a Nejvyššího soudu prozrazovat v praxi nařízení, která by vedla k dlouhodobé integraci a zvýšení kontaktu mezi jednotlivými rasovými a etnickými skupinami, začala znatelně ochabovat. V současné době tak sice nenajdeme ve Spojených státech v žádném ze státních zákonodárství zmínku o segregaci v oblasti školství, ve skutečnosti se však faktická segregace neustále prohlubuje.

Sborník *With All Deliberate Speed: Implementing Brown v. Board of Education*, který společně sestavili Brian J. Daugherity, historik působící na Virginia Commonwealth University, a Charles C. Bolton, vedoucí katedry historie na University of North Carolina at

Greensboro, představuje zajímavý příspěvek k dané problematice. Jeho ambicí je seznámit čtenáře s procesem implementace rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě Brown. Na rozdíl od podobných monografií, které se tématu desegregace věnují většinou obecně a zmiňují spíše odborné i laické veřejnosti notoricky známé události, ambicí tohoto sborníku je přinést ucelený náhled na problematiku, prostřednictvím analýzy a zhodnocení situace ve vybraných amerických státech. Čtenář tak má možnost sledovat nejenom způsob, jakým jednotlivé státy a jejich školní komise reagovaly na soudní rozhodnutí Nejvyššího soudu a federální zákony, ale je mu umožněno sledovat názorový vývoj a odlišný přístup při vytváření dlouhodobé strategie v oblasti veřejného školství.

Dalším aspektem, který tento sborník výrazně odlišuje od podobně zaměřených sborníků či monografií, je výběr států, v nichž se autoři rozhodli období, které následovalo po vydání rozhodnutí Nejvyššího soudu v kauze Brown v. Board of Education, analyzovat. Většina autorů se totiž zaměřuje výhradně na státy amerického Jihu, a dokonce i odpor k desegregaci veřejného školství bývá nejčastěji spojován právě s těmito státy. Nicméně Daugherty a Bolton neomezuji téma jen na jižanské státy, ale zahrnují do sborníků i eseje týkající se států Delaware, Wisconsin a India, které rozhodně nepatří mezi jižanské státy, ale jejichž vlády, stejně tak jako občané, nebyli obecně implementování rozhodnutí nakloněni. Celkově sborník obsahuje dvanáct esejů, jejichž autoři se dané problematice dlouhodobě věnují. Kromě již zmiňovaných států, které se nachází mimo oblast amerického Jihu, jsou čtenáři předkládány práce, přibližující průběh implementace v Arkansasu, Severní a Jižní Karolíně, Georgii, Mississippi, Missouri, Nevadě a na Floridě.

Časové vymezení jednotlivých esejů je proměnlivé, ale obecně lze říci, že se autoři drží vymezení, které určuje datum rozhodnutí v případě Brown. Většina esejů se tedy zabývá časovou periodou vymezenou rokem 1954 nebo začátkem 50. let 20. století. Někteří v úvodu svých prací zacházejí stručně i dále do historie, jelikož některá historická fakta a události považují za důležité pro pochopení vývoje v 50. letech. Některé eseje se zabývají pouze časovou periodou ohraničenou začátkem 70. let, jiné zasahují svým záběrem až do nedávné minulosti. Autoři se také v závěru svých esejů, v rámci zhodnocení předložených faktů a argumentů, snaží kriticky zhodnotit přístup, který v jednotlivých státech převládal, a někteří si neodpustí poukázat na současnou situaci. Například Caroline Emmons si v závěru eseje týkajícího se implementace na Floridě pokládá řečnickou otázku, zdali fakt, že školy jsou oficiálně rasově integrované, změní něco na skutečnosti, že školy jsou stále segregované na základě příslušnosti k příjmové skupině.

Sborník *With All Deliberate Speed: Implementing Brown v. Board of Education* lze označit za výjimečný pro šíři svého záběru, tedy neomezený pouze na státy amerického Jihu. Autoři esejů se snaží nabourat zažitou představu o nesmlouvavém odporu státních vlád a lokálních organizací vůči implementování nařízení, která požadovala odstranění právních bariér bránících integraci školského systému. Autoři předkládají čtenáři fakta, která dokládají, že zdaleka ne všude byli představitelé školních okrsků zuřivě a priori proti opatřením, která by vedla k zajištění větší rasové rozmanitosti na veřejných školách.

Martin Vyletal